

Η ΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΛΑΖΟΝΕΙΑΣ

Δρ Στέφανος Σπανομήτσιος*

Το ανθρώπινο πρόσωπο πολλές φορές παίρνει την σκοτεινή όψη ενός αδιαφανούς κόσμου, γίνεται μια τραγική προσωπίδα. Κανένας λόγος περί φωτός δεν μπορεί να αποκαλύψει τότε την εσωτερική του συνάφεια. Καμιά αγαπητική περιχώρηση δεν μπορεί να λειάνει τις αιχμές του ασυνείδητου που καταδυναστεύουν το ενδημούν πνεύμα. Ο περικλειστος χώρος, ερμητικά απροσπέλαστος, απωθεί κάθε γνωστικό εξωτερικό φως, απορροφά και εξαφανίζει, σαν μαύρη οπή, κάθε εσωτερική αναλαμπή αυτογνωσίας και παραδίδεται στην αυτιστική καταστροφική μανία σκοτεινών εσωτερικών δυνάμεων. Πότε όμως η διαστροφή παραμορφώνει τον εσωτερικό κόσμο, ώστε να διακόπτεται κάθε επικοινωνία με τον φωτεινό κόσμο της αλήθειας και της αρετής; Πότε η ροπή προς την άρνηση, προς την αστοχία, την αμαρτία τέλος, η γνωστή *concupiscentia*, γίνεται παντοδύναμη; Η ορθόδοξη χριστιανική ηθική μιλάει για τα λεγόμενα ασύγγνωστα και θανάσιμα αμαρτήματα, που ανάμεσά τους δεσπόζει η αλαζονεία. Όχι πάντα ως αλαζονεία, μπορεί ως υπεροψία, ως εγωϊσμός, ως μεγαλαυτία, ως οίηση, ως ακέφαλος υπερηφάνεια, και ακόμη κάποτε «τινές λόγων την κενοδοξίαν παρά την υπερηφανίαν φιλούσιν ορίζειν».

Ο εικοστός λόγος του Ιωάννη της Κλίμακας αρχίζει ως εξής: «Υπερηφάνεια εστί, Θεού άρνησις, δαιμόνων εύρεμα, εξουδένωσις ανθρώπων, κατακρίσεως μήτηρ, ακαρπίας τεκμήριον, βοηθείας Θεού φυγαδευτήριον, εκστάσεως πρόδρομος, πτωμάτων πρόξενος, επιληψίας υπόθεσις, θυμού πηγή, υποκρίσεως θύρα, δαιμόνων στήριγμα, αμαρτημάτων φύλαξ, ασπλαχνίας πρόξενος, συμπαθείας άγνοια, λογοθέτης πικρός, δικαστής απάνθρωπος, Θεού αντίπαλος, βλασφημίας ρίζα. Αρχή υπερηφανείας, τέλος κενοδοξίας, μεσότης δε, εξουδένωσις του πλησίον, πόνων ιδίων αναιδής εκπόμπευσις, έπαινος εν καρδία, ελέγχου μίσος, τέλος δε, άρνησις Θεού βοηθείας, και οικείας σπουδής έπαρσις, δαιμονιώδες ήθος».

Ακόμη πιο κάτω γράφονται τα ακόλουθα: «Ανήρ υψηλοκάρδιος (αλαζών), του άρχειν ορέγεται, άλλως γαρ, ως έτυχεν, απολέσθαι εις τέλος ου δύναται, μάλλον δε ου βούλεται. Υπερηφάνοις Κύριος αντιτάσσεται και τις λοιπόν ελεήσει αυτούς δύναται; Ακάθαρτος παρά Κυρίω πας υψηλοκάρδιος και τις λοιπόν τον τοιούτον αποκαθάραι δυνησεται; ..... Υπερηφανία εστιν, εσχάτη πενία ψυχής, πλούτον φανταζομένης, και φως οιομένης εν σκοτία, ... Αλλότριον του φωτός το σκότος, αλλότριος δε και ο υπερήφανος αρετής. Εν υπερηφάνων καρδίαις, γεννηθήσονται βλασφημίας ρήματα, εν ταπεινών δε ψυχαίς, ουράνια θεωρήματα. Βδελύττεται ήλιον κλέπτης, υπερήφανος δε, πραείς εξουδενώσει».

Ο άνθρωπος βρίσκεται στον κόσμο και πραγματώνει την αδιάλειπτη σχέση του προς αυτόν, τείνοντας στην τελείωση, ώστε να προσεγγίσει το υπερβατικό. Η άρνηση της ενδοκοσμικής αυτής σχέσης καταστρέφει την προοπτική ένωσης με το θείο. Η αξία της ύπαρξης του ανθρώπου και ο σεβασμός προς αυτήν, η ηθική, το δικαίωμα, το καθήκον αλλά εξεχόντως η ελευθερία του, που επέτρεψε την ενδοκοσμική του μεταβολή από ον σε πρόσωπο μπορεί να μην κατοχυρώνονται εν τω κόσμω, ωστόσο αναζητούν μια υπερβατική αρχή, ένα θεμέλιο αναφοράς, που να τα εγγυάται. Ο κόσμος λοιπόν, όπως και ο προσωπικός άνθρωπος στρέφονται ο ένας προς τον άλλον, ώστε να αναγνωρίσουν την αλήθεια τους. Η ανεπάρκεια ενός επιφέρει την διακοπή και καταστροφή της σχέσης, πράγμα που επισύρει δυνητικά τον θάνατο. Η ένδεια του προσώπου, αποτέλεσμα εσωτερικής συστροφής, διαταράσσει την αρμονία του και περιορίζει το άνοιγμα προς τον κόσμο. Είναι φανερό πως ο κόσμος στο σύνολό του παραμένει ελλειπτικός, ατελής, γι' αυτό και δεν μπορεί να μιλήσει κάποιος για τη σωτηρία του. Αυτή μπορεί να τελεσθεί μέσα από την διάσωση του ανθρώπινου

προσώπου που θα επιμείνει στην τελείωση της σχέσης του με τον κόσμο, σε αναφορά προς το θείο, προς το οποίο και διηνεκώς προσβλέπει.

Η αμαύρωση του ανθρώπινου προσώπου επιφέρει την διάρρηξη της σχέσης προς τον κόσμο και το Θεό και η ασύγγνωστη εμμονή του στη διαστροφή, την τελεσίδικη καταστροφή της και ολοκληρωτική απώλεια. Τότε το κάθε εγώ γίνεται η κόλαση του άλλου και κατά τον Σαρτρ το αντίστροφο. Ο άλλος αποτελεί τον κόσμο και δεν νοείται οι άνθρωποι ως παιδιά του Θεού να έχουν απόλυτη αξία χωρίς αγάπη, χωρίς δικαιοσύνη, χωρίς αρετή. Χωρισμένοι από το Θεό, όλα καθίστανται ιδεολογήματα χωρίς νόημα, τελικά διαστροφές που καταδυναστεύουν και υποδουλώνουν τον άνθρωπο, όπως αυτό φαίνεται να γίνεται σήμερα, όπου το ιδεολόγημα της υγείας μέσα από μια περίεργη ερμηνεία αθεολόγητων αφηγημάτων της πολιτικής και του ιερατείου καταλήγουν στην αποξένωση, στη διαίρεση, στην αλλοτρίωση, στην τελεσίδικη καταστροφή της ενδοκοσμικής σχέσης και κατά συνέπεια στην καταστροφή της σχέσης προς τον Θεό.

Και όλα αυτά εξαιτίας αλαζονικών πολιτικών, που κάθε άλλο παρά ίδιο ενός εχέφρονα και λαοπρόβλητου ηγέτη είναι, που θα έπρεπε να έχει εμπεδώσει, ότι «η ισχύς του η αγάπη του λαού», που θα έπρεπε να γνωρίζει να αναλύει τις ιστορικές τραγωδίες αυτού του τόπου επί τρεις χιλιάδες χρόνια τώρα, να έχει εντρυφήσει στην χριστιανική παράδοση της αγάπης τόσων αιώνων, να τον έχει προβληματίσει η αστοχία των επιλογών των βυζαντινών αυτοκρατόρων να θωρακίσουν τα θέματα της αυτοκρατορίας και τις καρδιές των υπηκόων τους, να έχει βιώσει την τραγωδία των Ελλήνων στα ολέθρια χρόνια της υποδούλωσης, και κατά και μετά την επανάσταση μέχρι σήμερα να τον έχουν προβληματίσει οι απαράδεκτες άφρονες πολιτικές και πρακτικές αμφιλεγόμενων προσώπων του πολιτικού και πολιτειακού μας βίου, που αφάνισαν τους ικανούς και άξιους, διαίρεσαν τον λαό, κατασπατάλησαν τα δημόσια έσοδα, πρόδωσαν και παρέδωσαν έως πρόσφατα στην ανέχεια και την ανυποληψία τους πολίτες αυτής της χώρας.

Η αλαζονεία λοιπόν ως έκφραση του παραλόγου φαίνεται να αναιρεί το οντολογικό περιεχόμενο ενός ανθρώπινου προσώπου και κατά συνέπεια να καταστρέφει τις ενδοκοσμικές σχέσεις στο καθημερινό μας περιβάλλον, αφού το πρόσωπο του κυβερνήτη κατά τις επιταγές του συντάγματος συμβαίνει να ρυθμίζει και τις μεταξύ μας σχέσεις. Έτσι η οντολογική διαστροφή του ενός επισύρει πέραν της οντικής και την οντολογική αλλοτρίωση της ελληνικής κοινωνίας, και σύμφωνα με όσα έχουν αναφερθεί, μπορεί, στον βαθμό που η αλλοτρίωση του ανθρώπινου προσώπου παραμορφώνει τη σχέση μας προς το θείο, να καταστήσει ατελέσφορη την αναφορά μας σε Αυτόν.

Όστε ο κοινωνικός, πολιτικός και θρησκευτικός βίος των Ελλήνων διαταράσσεται σήμερα ανεπανόρθωτα, αποσταθεροποιώντας τον συνολικό άνθρωπο, διαλύοντας τις κοινωνικές σχέσεις και εμφυτεύοντας στις ψυχές το δηλητήριο της κακεντρέχειας, της διχόνοιας και του μίσους. Η σύγκρουση αυτή μεταξύ λόγου και παραλόγου και η αμφισβήτηση μιας βεβαιότητας στον άνθρωπο, είναι εξεχόντως διακριτή στα όρια του χώρου που ζούμε, και μας υπενθυμίζει την τραγική μοίρα διχαστικών πολιτικών του παρελθόντος, ενώ τονίζει την αβεβαιότητα της δημοκρατίας και την επισφάλεια της ελευθερίας, που μέχρι τώρα θεωρούνταν αυτονόητη σε δημοκρατικά πολιτεύματα, που δεν υπόκεινται στην αγυρτεία των προσωπειών, που χωρίς ασφαλιστικές δικλίδες οργώνουν, ανατρέπουν και διαλύουν τις δομές των δημοκρατικών κεκτημένων. Την παράνοια αυτή, το παράλογο που ενέσκηψε στα δημόσια πράγματα δεν φαίνεται να μπορεί κανείς να ερμηνεύσει, αφού απλούστατα το παράλογο δεν ερμηνεύεται.

Η οντολογική εκμηδένιση, που επιχειρείται με την εισβολή ενός ανεργάτιστου και αλαζονικού εγώ στα κοινωνικά δρώμενα και την υποστήριξη ικανού αριθμού ατόμων με περιεργή συμπεριφορά, που φαίνεται ότι διατηρούν τις ίδιες προβληματικές απόψεις, μόνο εντός των ορίων εμμονικής ψυχωτικής παράκρουσης μπορεί να δικαιολογηθεί. Εδώ το ανελεύθερο αρρωστημένο ήθος αιχμαλωτίζει τον λόγο, αλλοτριώνει, διαστρέφει και παραμορφώνει το αυτεξούσιο, παρασύροντας με φοβικούς εξαναγκασμούς ένα μεγάλο πλήθος πολιτών να περάσουν στο χώρο, όπου **το παράλογο** μπορεί άκριτα να βασιλεύει, μαζί με τον φόβο, την υποκρισία, τον καταναγκασμό, την ανελευθερία, την ασάφεια, την διαβολή, την μαζική υστερία. Καθίσταται φανερή η απουσία του κοινού κατά τον Ηράκλειτο ξυνού λόγου (του λόγου δ' εόντος ξυνού ζώουσιν οι πολλοί ως ιδίαν έχοντες φρόνησιν) και η αμαύρωση του ανθρώπινου προσώπου. Ο αλαζονικός, διχαστικός, απρόσωπος, ανεργάτιστος, απαίδευτος, ολοκληρωτικός λόγος του εγώ, δηλαδή **το παράλογο**, όπως και στο παρελθόν, συντρίβει την ομορφιά του κόσμου, έτσι ώστε ούτε αυτή, η ομορφιά, να φαίνεται, ότι μπορεί να σώσει τον κόσμο.

Ας περιγράψουμε τη σειρά του παραλόγου:

Παράλογο 1. Ένας άγνωστος ιός εισβάλλει ξαφνικά στη ζωή μας. Τα χαρακτηριστικά του είναι άγνωστα. Φαίνεται όμως ότι σκοτώνει.

Παράλογο 2. Οι κοινωνίες συσπειρώνονται και αντιδρούν για να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα. Ωστόσο η αντίδραση σχεδιάζεται με αντιφατικά δεδομένα. Να φορούνται ή να μην φορούνται μάσκες, να κρατάμε ή όχι αποστάσεις, να δηλώνουμε την έξοδό μας γενικά ακόμη και όταν κινούμεθα σε υπαίθριους χώρους, κλπ.

Παράλογο 3. Κλείνουμε την εστίαση, τα καφέ, τα σχολεία, τα πανεπιστήμια, τους ναούς, διάφορες υπηρεσίες. Αφήνουμε όμως τη λειτουργία των μέσων μαζικής μεταφοράς, χωρίς ουσιαστική παρέμβαση για τη ρύθμιση επικίνδυνων πρακτικών. Το χρήμα ρέει άφθονο προς όλες τις κατευθύνσεις, αλλά ατελέσφορα.

Παράλογο 4. Λέμε ότι βελτιώνουμε τη λειτουργία του συστήματος υγείας, ενώ γίνονται ελάχιστα πράγματα για τη θωράκισή του. Ελάχιστες προσλήψεις, ελάχιστες ΜΕΘ. Οι υγειονομικοί εκτίθενται σε τεράστιους κινδύνους, ωστόσο καρτερικά και με αυτοθυσία αναλαμβάνουν να σώζουν ζωές απροστάτευτοι ουσιαστικά. Πολλοί χάνουν τη ζωή τους. Γι' αυτό τους λατρεύουμε.

Παράλογο 5. Δεν υποδεικνύονται συγκεκριμένα θεραπευτικά πρωτόκολλα υγείας και οι περισσότεροι υγειονομικοί λειτουργούν κατά το δοκούν. Οι νοσούντες ελαφρά παραμένουν με σχεδόν ανύπαρκτη αγωγή στο σπίτι, μέχρις ότου μετά από επιδείνωση μεταφέρονται σε νοσοκομεία, όπου και «στοιβάζονται». Η πρωτοβάμια περίθαλψη είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

Παράλογο 6. Προτείνονται εμβόλια mRNA(!) για την αντιμετώπιση του ιού, και αποφασίζεται η χρησιμοποίησή τους με προσωρινή άδεια. Ουδείς έχει ελέγξει την βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη αποτελεσματικότητά τους και τις τυχόν παρενέργειες. Σημειωτέον ότι η άδεια εφαρμογής φαρμακευτικού παρασκευάσματος μπορεί να δίδεται ακόμη και μετά από δεκαετία. Η φαρμακοεπαγρύπνηση είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

Παράλογο 7. Η πολιτεία αρχίζει να επιβάλλει υποχρεωτικότητα στην εφαρμογή των εμβολίων(!), αδιαφορώντας για τους τυχόν κινδύνους. Η άρνηση των υγειονομικών να εμβολιασθούν επισύρει με πρωθυπουργική απόφαση την αναστολή στην εργασία, αυτών που με κίνδυνο της ζωής τους υπηρέτησαν μέχρι τώρα ένα διαλυμένο σύστημα υγείας, όπου

τα θύματα είναι χιλιάδες. Παραβιάζεται έτσι το σχετικό άρθρο του Συντάγματος και η Ευρωπαϊκή νομοθεσία. Η δικαιολογία ότι προκύπτει κίνδυνος για μετάδοση της νόσου από τους ανεμβολίαστους υγειονομικούς σε ασθενείς είναι σαθρή (οι υγειονομικοί γνωρίζουν πολύ καλλίτερα από τον καθένα να προστατεύουν και να προστατεύονται). Επτά χιλιάδες μάχιμοι υγειονομικοί και οι οικογένειές τους τίθενται στο περιθώριο και λιμοκτονούν. Το σύστημα υγείας καταρρέει εκ του ασφαλούς.

Παράλογο 8. Εισάγεται το πιστοποιητικό εμβολιασμού και νόσησης. Τα τεστ ελέγχου, αν και σε μεγάλο βαθμό αναποτελεσματικά, τίθενται στην ημερησία διάταξη. Η προπαγάνδα επ' αμοιβή από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης οργιάζει. Οι απειλές εκτοξεύονται προς όλες τις κατευθύνσεις. Ο εκφοβισμός είναι κάτι το ασύλληπτο. Οι εμβολιασμένοι επιτίθενται στους ανεμβολίαστους. Οι τελευταίοι χαρακτηρίζονται συλλήβδην ως αρνητές ή αντιεμβολιαστές, μιάσματα της κοινωνίας. Η διαίρεση που επιβλήθηκε από την κυβέρνηση και τους συνοδοιπόρους είναι γεγονός. Η αλήθεια για την πραγματικότητα διαστρεβλώνεται. Η υστερία ακυρώνει κάθε ορθολογική σκέψη.

Παράλογο 9. Οι παρενέργειες από τα εμβόλια(!) γίνονται ευρέως γνωστές. Σοβαροί αναγνωρισμένοι επιστήμονες δίνουν τις αναγκαίες πληροφορίες που τεκμηριώνουν την προβληματική δράση τους. Είναι πασίδηλο ότι οι εμβολιασμένοι και μεταδίδουν και νοσούν και καταλήγουν. Ωστόσο η πολιτεία επιβάλλει υποχρεωτικά διπλό και τριπλό εμβολιασμό, μειώνει την ισχύ των πιστοποιητικών νόσησης από 6 μήνες σε 3 και παρατείνει την ισχύ των πιστοποιητικών εμβολιασμού. Συγχρόνως εμμένει στην εγκληματική απόφαση της αναστολής των ανεμβολίαστων υγειονομικών, επισείοντας την απειλή της απόλυσης, ενώ επί πλέον επιβάλλει υποχρεωτικότητα και στους άνω των 60, επί ποινή προστίμου 100 ευρώ το μήνα. Ο παραλογισμός σε όλο του το μεγαλείο.

Παράλογο 10. Ο πρωθυπουργός και η πρόεδρος της δημοκρατίας με περισσή ελαφρότητα χαρακτηρίζουν την αντιμετώπιση του προβλήματος με εμβολιασμούς (!) ως μονόδρομο και δεν υπαινίσσονται καν την πιθανότητα οι απώλειες να οφείλονται στην ανεπάρκεια του συστήματος υγείας (έλλειψη ειδικευμένου νοσηλευτικού προσωπικού, ακατάλληλες ή ανεπαρκείς νοσοκομειακές δομές, ενδονοσοκομειακές λοιμώξεις, ακατάλληλη ή ελλιπή φαρμακευτική αγωγή, κλπ) και σε λανθασμένη διαχείριση.

Παράλογο 11. Η τελευταία μετάλλαξη του ιού (η όμικρον) φαίνεται να είναι περισσότερο μεταδοτική, αλλά κλινικά πολύ ηπιότερη. Η πολιτεία δια των ειδικών (!) αποφάσισε την εφαρμογή επί πλέον μέτρων, όπως περιορισμό μετακινήσεων και χρήση μάσκας ακόμη και σε εξωτερικούς χώρους για όλους, εμβολιασμένους και μη. Συγχρόνως παρά το γεγονός ότι η μετάδοση και η νόσηση δεν εμποδίζεται από τα εμβόλια επιμένει μετ' επιτάσεως στον υποχρεωτικό εμβολιασμό, διατηρώντας τους επτά χιλιάδες υγειονομικούς σε καθεστώς αποκλεισμού με τις οικογένειές τους να λιμοκτονούν.

Πίσω από αυτές τις αλαζονικές μεθοδεύσεις ο ανθρώπινος λόγος μένει μετέωρος, Αυτός ο ανθρώπινος λόγος, ως εικόνα Θεού, που προσβάλλεται βάνουσα, εξικνείται σε πέρας. Η συνεχής του κίνηση της υπέρβασης εαυτού και του κόσμου προς μια «επέκεινα» πραγματικότητα μέσα στα όρια της Εκκλησίας φαίνεται να σταματά, αφού η σχέση του προς τον άλλο, το σχετικό Συ και το θείο, το απόλυτο Συ, το διαλογικό και αναφορικό του είναι, η υπαρξιακή του ελεύθερη υπόσταση, διαταράσσεται επώδυνα. Ωστόσο στην ανυπέρβλητη παρούσα **σύγκρουση νοήματος και παραλόγου**, η ανάδυση του υπερβατικού, η απόλυτη αγάπη, η απόλυτη ταπείνωση, η απόλυτη ελευθερία, άδηλο πώς, μπορεί να διασώσει την σχετική ανθρώπινη ελευθερία, και είναι ο λόγος του Κυρίου που μας το βεβαιώνει, «Δεύτε

προς με οι κοπιώντες και πεφορτισμένοι, καγώ αναπαύσω υμάς», και ακόμη «Εν τω κόσμω θλίψιν έξετε. Αλλά θαρσεείτε, εγώ νενίκηκα τον κόσμον».

*Ο Στέφανος Σπανομήτσιος σπούδασε Χημική Μηχανική στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο της Αθήνας, στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου και στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, όπου και αναγορεύτηκε Διδάκτωρ του τμήματος Χημικών Μηχανικών. Σπούδασε Θεολογία στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο της Αθήνας και κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο θεολογικών σπουδών στον κλάδο της Οικουμενικής Θεολογίας από την Θεολογική Σχολή του ΑΠΘ. Έχει πτυχίο παιδαγωγικών σπουδών από την Παιδαγωγική Τεχνική Σχολή Θεσσαλονίκης. Εργάστηκε ως Μηχανικός Διεργασιών και Μελετητής Μηχανικός σε μεγάλες βιομηχανικές μονάδες και είναι επίτιμος Σχολικός Σύμβουλος Χημικών Μηχανικών και Μηχανολόγων Μηχανικών..